

ě se zde opakuje. Snaží-li se o to **divadelní scéna** tak jako **scéna pouliční**, pak už divadlo ne-
zakrývá, že je divadlem, tak jako demonstrováný
výjev na nároží nezakrývá, že je demonstrováným
výjevem (a nepředstírá, že je událostí). Ve hře se
obnoveně projeví výsledky zkoušek, text naučený zpa-
mětí, celý aparát a celá příprava. Kde potom zů-
stává **prožitek**, je potom znázorňovaná skutečnost
vůbec ještě prožívána?

Pouliční scéna určuje, jakého druhu má být **pro-
žitek**, který se divákovi připravuje. Pouliční de-
monstrátor má bezpochyby „prožitek“ za sebou,
ale přece neusiluje o to, aby ze svého demonstro-
vaného výjevu udělal „prožitek“ diváků; i prožitek
šoféra a přejetého zprostředkovává jen zčásti, roz-
hodně se nepokouší udělat z něho strhující pro-
žitek divákův, ať už se snaží vytvořit svou ukázkou
sebeživěji. Jeho demonstrováný výjev neztrácí na
příklad na ceně, když nereprodukuje leknutí, které
nehoda způsobila; ba spíše by tím ceny
p o z b y l. Demonstrátor neusiluje o vyvolání čis-
tých e m o c í. Je nutno pochopit, že divadlo, kte-
ré ho v tom následuje, provádí přímo změnu své
funkce.

Podstatnou složkou pouliční scény, která se musí
vyskytovat i v divadelní scéně, má-li se nazývat
epickou, je okolnost, že demonstrováný výjev má
praktický společenský význam. Ať už náš pouliční
demonstrátor chce ukázat, že při takovém a tako-
vém chování chodce nebo šoféra byla nehoda ne-
vyhnutelná, že však při jiném chování k ní nemusilo
dojít, nebo ať už demonstrovat nehodu k vyjasnění
otázky, kdo je vinen – jeho předvádění sleduje
praktické cíle, má společenský dosah.

Cíl jeho demonstrování určuje, s jakým
stupněm dokonalosti své napodobení provádí. Náš
demonstrátor nepotřebuje imitovat všechno, jen
některé rysy z chování svých postav, zrovna tolik,
kolik je třeba k názornému obrazu. Divadelní scé-
na skýtá většinou mnohem dokonalejší obrazy, při-
měřeně ke svému širě vytyčenému zájmovému

okruhu. Jak se tu zjedná styk mezi pouliční scénou
a scénou divadelní? Hlas přejetého, abychom vy-
hmátli jeden detail, zřejmě při nehodě zprvu ne-
hrál žádnou roli. Odlišné názory očitých svědků
na to, zdali výkřik, který slyšeli („Pozor“), vyšel
z úst přejetého či z úst jiného chodce, může na-
šeho demonstrátora přimět k tomu, aby ten hlas
imitoval. Otázka může být rozhodnuta tím, že se
předvede, zdali to byl hlas starce či hlas ženy,
nebo zdali byl jen vysoký či nízký. Odpověď na
tuto otázku může být závislá i na tom, zdali to
byl hlas vzdělaného či nezdělaného muže. Vel-
kou roli může hrát, zdali hlas zazněl hlasitě či
tiše, protože podle toho může být šoférovi přisou-
zena větší či menší vina. Četné vlastnosti přejetého
si žádají znázornění. Byl roztržitý? Rozptylovalo
něco jeho pozornost? Co asi? Co v jeho počínání
naznačovalo, že jeho pozornost mohla rozptýlit prá-
vě tato okolnost a nikoli jiná? Atd. Jak vidět, po-
skytuje náš příklad demonstrování výjevu na
nároží příležitost k dosti bohatému a mnohostran-
nému zobrazení lidí. Přesto divadlo, které v pod-
statných složkách nechce jít dál nežli produkce
naší pouliční scény, bude musit při imitaci dbát
jistých omezení. Musí být s to ospravedlnit ná-
kladnost účelem.¹
Demonstrováný výjev se na příklad zaměřuje

¹ Zhusta se setkáváme s demonstrováními výjevy z každodenního
života, které jsou dokonalejšími imitacemi, nežli je pro naši ne-
hodu na nároží nutné. Jsou většinou komického rázu. Náš soused
(nebo naše sousedka) nám třeba „dává k lepšímu“ lakotné cho-
vání našeho domácího. Imitace je pak často důkladná a bohatá
na varianty. Při bližším zkoumání však přece jen konstatujeme,
že i zdánlivě velmi celistvá imitace „bere si na mušku“ jen zcela
určité prvky v chování našeho domácího. Imitace je shrnutí nebo
výsek, při němž se pečlivě vynechávají takové momenty, v nichž
se domácí jeví našemu sousedovi jako „docela rozumný“, kteréžto
momenty samozřejmě také existují. Soused je dalek toho, aby
podal celkový obraz; to by vůbec nemělo komický účinek. Po-
uiliční scéna, která musí podat větší výseky, dostává se tu do
nesnázi, které se nesmějí podceňovat. Má stejně výrazně umožnit
kritiku, ale musí umožnit i negativní kritiku. A to během jednoho
jediného demonstrování výjevu. Nutno chápat, co to znamená,
má-li se dosáhnout souhlasu publika na základě kritiky. Máme